

Innehåll :

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund-förväntningar-målgrupp

Nulägesbeskrivning

Problemanalys

Syfte

Avgränsningar

Mål – på kort sikt – på lång sikt

Beskrivning av genomförandeprocessen

Resultat

Visioner

Slutsatser - Egna erfarenheter

Bilagor

Sammanfattning

Kulturlaget är ett tvåårigt pilotprojekt initierat av A/F Kultur mellersta regionen och LIA Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med Kultur- och medborgarförvaltningen.

Syftet med Kulturlaget är att ge kulturarbetare ny yrkeskompetens och bredda arbetsmarknaden, samt att vara en förstärkning i utvecklingsarbetet i kommunens prioriterade bostadsområden.

Samhället utanför konstvärlden är en spännande arena för konstnärer. Det känns meningsfullt att förena samhällsprocesser, demokratifrågor OCH konstnärliga idéer. Att i ett processinriktat samarbete prova hur konstnärens kreativa kompetens kan fungera som EN resurs i områdes-utvecklingen.

Förorterna stigmatiseras som problemområden med höga arbetslöshetstal, missbruksproblematik, kriminalitet, lågt engagemang i valdeltagande och hög sjukfrånvaro.

Invånarna i Vivalla ÄR stolta över sitt bostadsområde och skulle sakna den spännande blandningen av människor om de flyttade. Samtidigt talas om ett steg i bostadskarriären OM man flyttar härifrån. Glappet är omvärldens syn på området och medias negativa bild; Vivallas Image.

Mitt mål blir att SYNLIGGÖRA VIVALLAS POSITIVA ENERGI; den mångkulturella kunskapsbanken och estetiken och nyansera Vivallas Image.

Jag väljer medvetet bort att undersöka den negativa bilden av bostadsområdet.

Det är intressant att prova begreppet delaktighet / praktisk demokrati som konstnärlig metod. Skapar därför en öppen, kravlös och lekfull atmosfär där vem som helst kan vara med. Olika uttryck för identitet intresserar mej. Kicki Hendahl har liknande tankar och vi väljer att samarbeta.

Ett Plank, som ingår i en ombyggnadsprocess i centrum, blir underlag för det relationella verket. Den centrala placeringen på Vivalla torg får styra medverkandet.

Under de sex månader vi arbetade i Vivalla, deltog och engagerade sej cirka 500 invånare i projektet. Vi fick dela en liten bit av vardagen på Vivalla torg med bl a småbarnsmammor, pensionärer, psykiskt sjuka, arbetslösa, barn och ungdomar m fl. Vi lekte med Designårsbegreppet och undersökte identitet och formspråk. En intressant bild- och textvärld växte fram. Inget klotter eller skadegörelse förekom på PLANKET.

Tillsammans med en delegation Vivallabor kopplade vi ihop Vivalla och universitetet ytterligare genom att frakta Planket med busslinje 14 till Forumhuset. På universitetet RE-signade dvs svarade studenter och personal med sina bilder och tankar.

Den tredje delen i arbetet blev en utställning i Musikhögskolans konsthall där vi konstnärer tolkade det material vi fått ta del av utifrån våra uttrycksätt.

Den konstnärliga metoden DELAKTIGHET har fungerat väl. På den korta tid som projektet existerade har VIVALLAS POSITIVA ENERGI synliggjorts. Arbetet uppmärksammades i tidningar, TV, radio vid tio tillfällen. Det var också en del av Örebro läns medverkan under Designåret 2005 både lokalt och nationellt. Genom utställningen och resan till universitetsvärlden fick andra örebroare syn på Vivalla.

Vi har fått mycket information och kunskap samt skapat förtroende. Detta har fött en mängd idéer och visioner som kan leda till fortsatt arbete för Vivalla förutsatt att finansiering kan ordnas.

Uppdrag och bakgrund – förväntningar - målgrupp

Uppdrag och bakgrund

Kulturlaget är ett tvåårigt pilotprojekt initierat av Arbetsförmedlingen Kultur mellersta regionen och LIA Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med Kultur- och medborgarförvaltningen.

Kulturlaget består av yrkesverksamma kulturarbetare i Örebro kommun som ska verka i prioriterade bostadsområden som inspiratörer och igångsättare av kreativa processer.

Uppdraget är att utifrån områdets behov och visioner, men med bibehållen konstnärlig integritet, tillföra idéer och perspektiv i utvecklingsarbetet tillsammans med invånarna, processledaren och lokala aktörer.

Kulturarbetarna "bosätter" sig ute i området och närvaron och kontakten möjliggör ett djupare ömsesidigt samarbete. Kulturarbetarna utvecklar en för varje område unik arbetsprocess.

Syftet med Kulturlaget är att ge kulturarbetare ny yrkeskompetens och bredda arbetsmarknaden, samt att vara en förstärkning i utvecklingsarbetet i kommunens prioriterade bostadsområden.

Förväntningar

Samhället utanför konstvärlden är en spännande arena för konstnärer. Det känns meningsfullt att förena samhällsprocesser, demokratifrågor OCH konstnärliga idéer.

I ett processinriktat samarbete med områdesgruppen och invånarna i Vivalla vill jag prova hur konstnärens kreativa kompetens, tillsammans med invånarna, processledaren och övriga lokala aktörer, kan fungera som EN resurs i områdesutvecklingen.

Målgrupp

Hur arbetar man med begreppet delaktighet / praktisk demokrati i verkligheten? Jag ser det som intressant att prova som konstnärlig metod. Delaktighet innefattar delat intresse för projektet från olika aktörer och invånare i Vivalla.

Det behövs en öppen, kravlös och lekfull atmosfär där vem som helst kan vara med. Den centrala placeringen av verket på Vivalla torg, där många ofta passerar, har fått styra medverkandet. Materialet jag fått ta del av har jag sedan tolkat utifrån mitt sätt att arbeta som konstnär.

Nulägesbeskrivning

Bebyggelse och service

Vivalla stod färdigt 1970 och är Örebros största bostadsområde med 2400 lägenheter i tvåvåningshus som ägs av ÖBO och 104 lägenheter i flervåningshus som ägs av bostadsrättsföreningen Punkten. Öbo äger och förvaltar den inglasade centrumanläggningen som rymmer offentlig och privat service. Här finns vårdcentral, folktandvård, apotek, polis samt ett antal privata butiker. Bank och postkontor saknas.

På Boglundsängen i direkt anslutning till Vivalla finns ett stort köpcenter.

Kommunikationer

Vivalla ligger 5 km från Örebro centrum. Med buss 14, som går till Örebro Universitet, är man nere i city på 15 min. Bra cykelvägar finns och området ligger också i anslutning till E3 och E18.

Alla lägenheter har möjlighet till bredbandsanslutning. För den som inte har egen dator finns tillgång till datorer i stadsdelsbiblioteket och på fritidsgården.

Omgivningar

Vivalla gränsar till bostadsområdet Baronbackarna och till villaområdena Hjärsta och Lundby samt affärs- och småindustriområdet Boglundsängen. I söder ligger rekreationsområden. Inne i området är grönt och lummigt. Där finns stora gräsmattor, små skogsdungar, odlingslotter, lekplatser och uteplatser.

Befolkning

Idag bor ca 5800 personer i Vivalla. Av dem är ca 2000 barn och ungdomar under 20 år. Ca 38 % är av invånarna är utrikesfödda och av dem kommer de flesta från Asien eller Afrika.

Somalia, Etiopien, Irak, Libanon, Syrien och forna Jugoslavien är länder där många Vivallabor har sina rötter. I Vivalla bor en stor andel av Örebros muslimer samt 45 % av Örebros romska befolkning. Många invånare har också bott i Vivalla sedan det byggdes.

Skola

Vivalla skolan och Öknaskolan är två F-6 skolor som kompletteras av Vivallaskolan 7-9 för de äldre eleverna. Just nu pågår en omfattande ombyggnation av hela Vivallaskolan. ÖBO har köpt skolan för att skapa en attraktiv skolmiljö och spännande mötesplats även efter skoltid. Skolförvaltning nordväst har sina lokaler i Vivalla centrum.

Socialtjänst

För familjer med små barn finns Öppna förskolan som tillsammans med vårdcentralen driver en familjecentral. Socialtjänstens övriga verksamhet finns i Baronbackarna och Örebro city.

Äldre och handikappomsorg

I Vivalla finns ett äldreboende, Rosenlund samt Vivalldi för gamla glömska. Dessutom finns servicelägenheter, hemtjänst och en dagcentral i området.

Fritidsgård och bibliotek

Fritidsgården, som är lokalmässigt samlokaliserad med skolan, är öppen kvällstid för ungdomar 13 år och äldre. Dagtid finns ett skolcafé. Vissa eftermiddagar finns verksamhet även för yngre barn i samarbete med kulturskolan. Lokalerna används också av föreningar på tider när fritidsgården inte är öppen. I centrumanläggningen finns Vivalla stadsdelsbibliotek som byggs om för att skapa bra lokaler för Mötesplats Vivalla. Där finns Närlärcentrum, medborgarinformation, möteslokaler, föreningsexpeditioner mm.

Föreningar, fritidsaktiviteter, kyrkor och samfund

I Vivalla finns en stor mängd föreningar, samfund och grupper med verksamhet för både barn, ungdomar och vuxna. I anslutning till centrum finns ett utomhusbad. Vid Vivalla sportcenter finns anläggning för olika typer av idrott både sommar och vinter. Vivallafestivalen är en årligen återkommande fest i området.

Områdesutveckling

Vivalla är ett av Örebro kommuns sex prioriterade områden. Kultur- och medborgarförvaltningen har ett särskilt uppdrag att stimulera områdesutveckling. I Vivalla finns en processledare som samordnar det lokala arbetet.

Problemanalys

Förorter stigmatiseras som problemområden med höga arbetslöshetstal, missbruksproblematik, kriminalitet, lågt engagemang i valdeltagande och hög sjukfrånvaro.

Jag uppmärksammade att invånarna i Vivalla ÄR stolta över sitt bostadsområde och skulle sakna den spännande blandningen av människor om de flyttade. Samtidigt talas om ett steg i bostadskarriären OM man flyttar härifrån. Glappet är omvärldens syn på området och medias negativa bild; Vivallas Image.

Syfte

Arbeta som kulturarbetare med sin kompetens och genom delaktighet praktisera demokrati i närhet med människor i Vivalla bostadsområde och undersöka den positiva potential som finns där.

Att samarbeta och tillvarata energi utifrån ett "från golvet-perspektiv" och låta denna kunskap bli synlig.

Avgränsningar

Jag har medvetet valt bort att undersöka den negativa bilden av bostadsområdet.

Har heller inte sökt upp grupper i området utan valt att skapa öppna, lekfulla, kravlösa förutsättningar så de människor som vill, kan vara delaktiga i projektet.

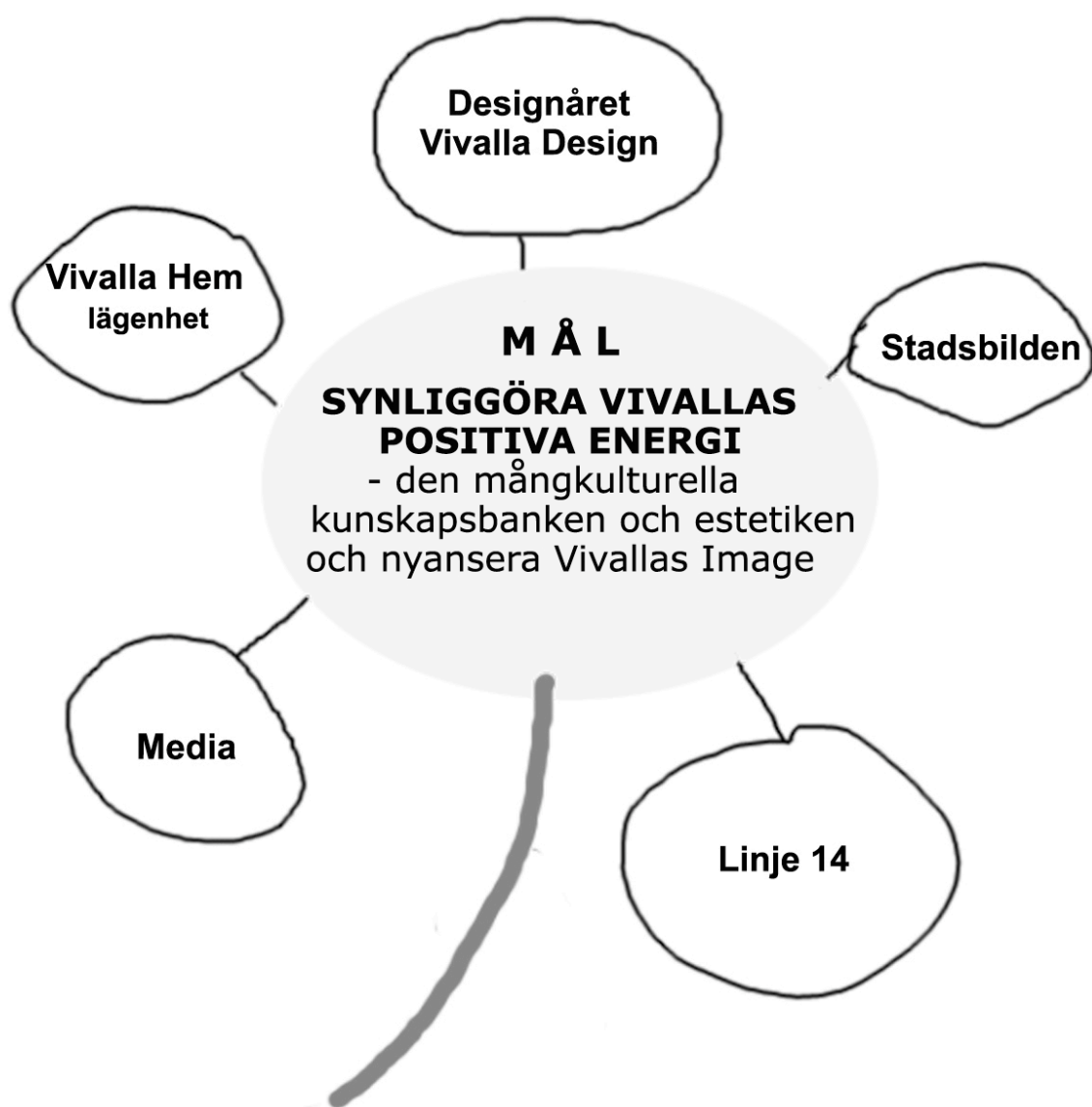
Mål – på kort sikt – på lång sikt

SYNLIGGÖRA VIVALLAS POSITIVA ENERGI - den mångkulturella kunskapsbanken / estetiken, och nyansera Vivallas Image.

Att uppmärksamma och erbjuda mångkulturen som en berikande, positiv resurs till omvärlden och TYDLIGT visa den mångkulturella kunskapsbanken och estetiken. Detta skulle bidra till att nyansera bilden av förorten och ge Vivalla en positiv och spännande image.

I synliggörandet verkar man samtidigt för större kulturutbud / kulturutövande samt praktisk demokrati. Kanske även fler arbetstillfällen. Här finns en stor potential för Vivalla att visa sin positiva identitet och image som kan leda till större välmående för invånare i bostadsområdet.

Karta över mål och metod

Beskrivning av genomförandeprocessen

Efter att ha suttit flera timmar i foajén till den ombyggda, vackra skolan och känt in atmosfären, valde jag att arbeta i bostadsområdet Vivalla.

Barn och ungdomar av olika ursprung och i olika spännande utstyrselar passerade. Flera tilltalade mej spontant och undrade vem jag var. Det blev tillfälle till samtal. Jag blev intresserad av och nyfiken på dem .....

Jag ville befinna mej mitt uppe i en ström där människor passerade. På en plats i Vivalla där människor kom förbi, där verkligheten pulserade. Jag ville komma nära och vara öppen och lyhörd för det som uppstod i mötet. Upptäcka energier och bli överraskad.

I ett litet "hus" på Vivalla torg ville jag samtala med människor om identitet på olika sätt. Kanske fotografera ansikten, några kanske ville måla sej själva eller sy en utstyrsel som handlade om drömmar om vem man vill vara. Jag var nyfiken på egennamn. Olika avtryck av identitet intresserade mig. Det skulle bli min research.

Kicki Hendahl, som också valt Vivalla som arbetsområde, tänkte på liknande sätt och vi bestämde oss för att samarbeta och leka med designårs-begreppet. Det kändes roligt och intressant att se hur design och form kan se ut i ett förortsområde. Att ha **FÖRORTEN SOM CENTRUM**. Vilket formspråk / estetik finns i Vivalla? Delaktighet = praktisk demokrati blev vårt signum.

Vi renodlade vårt koncept till **DESIGNA DITT NAMN**. En lekfull arbetsform där alla kan vara med. Det kändes prestationslöst, något alla gör utan att tänka på att man faktiskt formar något. Man ger en form till sitt namn, ett avtryck, ett självporträtt bara genom sättet att skriva det på.

Under tiden vi drog upp konturerna för vårt projekt växte 25 meter plank, som ingick i en ombyggnadsprocess på Vivalla torg, upp inför våra ögon. Det blev underlaget för det relationella verk där invånarna designade, skrev sitt namn eller lämnade dikter/ åsikter/ rapptexter/ bilder och annat. Materialet blev till en större bild på PLANKET där vi konstnärer tillförde vår del. (bilaga 1)

Vi anmälde vårt projekt till www.orebrolan.se/designaret. Det blev det första projekt som presenterades i Örebro Län under Designåret 2005. Vi anmälde det även nationellt till www.designaret.se

Bilden på PLANKET växte fram under tiden mars-april. Samtidigt skapades ett kontaktnät med invånarna i Vivalla och viktiga möten initierades.

"To Vivalla with love" - gäster medverkade också med sina namnteckningar på gästplanket.

PLANKET blev en farkost där vi kunde undersöka den mångkulturella estetiken och upptäcka en mer nyanserad bild av förorten.

Denna första AKT i vårt arbete medförde positiv uppmärksamhet i media, något som vi sett och förstått att Vivalla sällan blir förknippat med. Mediabilden av Vivalla består oftast av negativa nyheter om kriminalitet och våld.

Med PLANKET som farkost fortsatte resan och landade på Universitetet. Delar av planket fraktades med buss 14.

Med på resan var studentambassadörer från Linje 14 projektet, elever från Vivallaskolan, en trygghetsvärd samt fotograf och reporter från radio Örebro. Under vingliga former signerade resande på bussen delar av planket. 10 -27 maj fanns PLANKET i Forumhuset. Studenter och personal inbjöds att **RE-signa** PLANKET dvs svara med SINA namn, tankar, dikter eller what-ever.

Ett utbyte mellan Vivalla och Universitetet finns redan i och med Linje 14 projektet (läs mer om Linje 14 på webben www.oru.se Projektansvarig Åsa Wedholm

Min förutfattade mening var att på universitetet skulle samma energi som i Vivalla finnas, men att det skulle bli en skillnad i sättet att uttrycka sej. Så blev det inte. Här var livet så fyllt av andra uppgifter att man inte hade tid att delta i så hög grad, men man uppskattade PLANKET och tyckte om det livfulla uttrycket. PLANKET blev plötsligt konst när det visades i den miljön.

Min slutsats blir att i Vivalla finns resurser som inte utnyttjas. Här finns mycket kreativitet, kraft och tid som kan kanaliseras positivt. Det finns också mottagare som är intresserade.

Den tredje delen i resan med Planket under researchperioden blev en utställning **"Vem är du? Vem är jag? En av dom!"** på KONSTHALLEN / MUSIKHÖGSKOLAN 2 juni-26 aug 2005, med skisser, fragment och objekt inspirerat av material vi fått ta del av i arbetet med P L A N K E T.

Vi har haft god och nära kontakt med Johan Westblad som är processledare i Vivalla Vi har deltagit i veckomöten med personalen på biblioteket och bidragit med kommentarer utifrån vårt sätt att se. Vi har deltagit i möten med Områdesgruppen där representanter för Borådet, Nattvandrarerna, SIMON Viva, Närpolisen, ÖBO Vivalla Vivalla vårdcentral, Socialtjänst Väster , Vivallaskolan 7-9, Skolkontor Nordväst Stadsbyggnad, Medborgarkontoret funnits med. Vårt engagemang i dessa möten har tagits emot på ett mycket positivt sätt och jag har upplevt att parterna är öppna och intresserade av vårt nytänkande.

Att tänka FÖRORTEN SOM CENTRUM förflyttar perspektivet. Där pågår livet för en mycket stor del av Sveriges befolkning. Där finns hela världen och det känns viktigt att ta tillvara resurser och verka för att människor möts och aktivt själva skapar SITT betydelsefulla liv, DELAKTIGHET.

Erfarenheter från Planket har också visat att människors delaktighet i processen och tillblivelsen föder en stolthet och därmed ett ansvar för verket.

Resultat

Akt 1: Designåret i Vivalla / PLANKET

Invånarna har designat / skrivit sitt namn och lämnat dikter/ åsikter/ rapptexter/ bilder och annat till planket. Materialet blev till en större bild på PLANKET där vi konstnärer tillförde vår del.

Bilden på PLANKET växte fram under tiden mars-april. Samtidigt skapades ett kontaktnät med invånarna i Vivalla och viktiga möten initierades.

"To Vivalla with love" - gäster medverkade också med sina namnteckningar på gästplanket.(bilaga 1)

Media:

1. Vivalla i artikel i Nerikes Allehanda 3/3 ang. invånare designar PLANKET(bilaga3)
2. Två olika Tvärsnyttinslag "om Kulturlaget motverkar segregation i Örebro" 19/4 och "Vivalla-rapp" 28/4 (bilaga 3)
3. "Landet Runt" 20/4
4. Radioinslag "Blå Station" 27/4

Akt 2: Designåret i Vivalla / RE-sign

Med PLANKET som farkost fortsatte resan och landade på Universitetet, Delar av planket fraktades med buss 14.

Med på resan var studentambassadörer från Linje 14 projektet, elever från Vivallaskolan, en trygghetsvård samt fotograf och reporter från radio Örebro. Under vingliga former signerade resande på bussen delar av planket.

10 -27 maj fanns PLANKET i Forumhuset. Studenter och personal inbjöds att RE-signa PLANKET dvs svara med SINA namn, tankar, dikter eller what-ever.(bilaga 4)

Ett utbyte mellan Vivalla och Universitetet finns redan i och med Linje 14 projektet (läs mer om Linje 14 på webben www.oru.se Projektansvarig Åsa Wedholm.

Media:

1. Vivalla i radiosändning från bussresan "Blå Station" 10 /5
2. Riksradiom P4 "Kulturriket" 22 /5.

Akt 3: Designåret i Vivalla / ROOMING-IN.

Utställning med skisser, fragment och objekt inspirerat av material vi fått ta del av i arbetet med P L A N K E T. PLANKET är ett relationellt verk av Kaipa Gunilla Ericsson & Kicki Hendahl i samarbete med invånare i Vivalla Centrum och studenter på Örebro Universitet med FÖRORTEN SOM CENTRUM. (bilaga 5)

KONSTHALLEN / MUSIKHÖGSKOLAN 2 juni-26 aug 2005. Vernissage 2 juni 12-15

Media:

1. Vivalla på kultursidan 1 juni 2005 NA/NT inför utställningen.
2. Kommentar / recension på kultursidan 16 juli 2005 NA/NT(bilaga 6)

Dessa tre delar blev projekt som ingick under Designåret 2005 både lokalt och nationellt.

Efter projektidens slut

Akt 4: Förbindelsen, film om resan på linje 14

Akt 5; Vem är du? Vem är jag? En av dom! Utställning på Örebro konsthall

Akt 6; Vivalla Design, föremål inspirerade från estetiken på PLANKET säljs på DesignTorget i Stockholm, Göteborg och Malmö

Akt 7; Utsmyckning i Vivalla Centrum 9 glasfönster inspirerade och transformerade från bild, text, namn, kontakter mm från PLANKET

Slutsatser - Egna erfarenheter

Den konstnärliga metoden DELAKTIGHET har fungerat väl. Cirka 500 människor har designat /skrivit sina namn eller texter samt medverkat på andra sätt.

På den korta tid som projektet har existerat har VIVALLAS POSITIVA ENERGI synliggjorts, dels genom resan till universitetsvärlden, dels genom att arbetet uppmärksammats i både tidningar, TV, radio samt varit en del av Örebro läns medverkan under Designåret 2005 både lokalt och nationellt.

Efter daglig vistelse på torget har vi lärt känna många människor, fått kunskaper och skapat förtroende. Vi har sett den positiva potential som finns där och som skulle kunna tas vidare på olika sätt.

Detta har fött en mängd idéer och visioner som kan leda till fortsatt arbete för Vivalla förutsatt att finansiering kan ordnas.

- 11 -

Vi har lyckats att integrera det konstnärliga arbetet med delaktighet och praktisk demokrati och hittat former för frihet för alla parter. Exemplet med PLANKET där varje deltagare har gjort sin bild och vi konstnärer har gjort en helhetsbild av alla fragmenten. Alla som deltar vinner. Alla gör sin del. Av fragmenten blir en ny helhet.

Resan till universitet präglades också av samarbete. Vi ville att Planket skulle åka buss 14 till universitetet, att det blev en verklig händelse, men vi kunde inte frakta hela 25 m. En del av Planket fick åka med, tillsammans med en spontan delegation från Vivalla. Under vingliga former deltog även passagerarna på turen 10.19 den 10 juni med sina namnteckningar.

En helhetssyn och kunskap om bostadsområdet har växt fram. Kontakter och idéer har fötts för ett möjligt fortsatt samarbete. Från områdesgruppen har uttryckts en trötthet på kortsiktiga projektinsatser. Där har hörts en önskan om långsiktigt samarbete.

Den korta projekttiden, som innebär att både gasa och bromsa samtidigt, är problematisk. Att stå på för fullt och samtidigt hålla igen så att inte besvikelse skapas

både hos människor som deltar, hos områdesansvariga och hos sig själv. Alla parter har upplevt denna frustrerande situation alltför många gånger.

Det finns en tröghet från aktörer med ekonomiska resurser att se även verklig ekonomisk vinning i konstnärers sätt att arbeta. Kraften och kreativiteten i arbetet uppfattas sällan som möjlighet till BÅDE ekonomisk och kulturell vinning för medborgare och samhälle.

En insikt att hålla i fokus är att man går in med sin konstnärliga kompetens och ingenting annat. Sen kan det konstnärliga arbetet yttra sig i produkter som ligger nära gränsen till andra yrkesområden t ex bildlärare, fritidsledare, informatör mm mm. Det är en del av den fria position som konstnären har på gott och ont. Skillnaderna är ibland hårfina och kräver medvetenhet från både konstnären och övriga aktörer för att minimera konfliktsituationer.

Kulturlagets projektidé breddar arbetsmarknaden och erbjuder nya möjligheter i mötet mellan kulturarbetare och samhälle. Områdesgruppen i Vivalla har tagit emot erbjudandet öppet och positivt och förstått kulturarbetarens nya roll. Det har varit meningsfullt att konkret, med bibehållen frihet och konstnärlig integritet, tas i anspråk och få bidra med sin kompetens som en resurs i samhällsutvecklingen. Jag upplever att alla parter berikats av mötet.

Örebro 15 augusti 2005
Kaipa Gunilla Ericsson